

אורי וישעי

הגיליון התורני

פרשת בהעלתך

כניסת שבת: 19:10

ציאת השבת: 20:20 לדעת ר"ת: 20:50

בתם פז – ביאורים על הפרשה

עטרת פז

דבר אל אהרן ואמרת...

כפילות הלשון "דבר" אל אהרן "ואמרת" אליו – מה הצורך יש בזה?

ברש"י מצאנו: למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים? לפי שראה אהרן חנוכת הנשיאים, חלשה אז דעתו שלא היה עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה: שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות.

לכאורה יש כאן תשובה רק בנוגע לאהרן אבל לא ביחס לשבטו. אהרן זכה לחנוך את המשכן בהדלקת המנורה, ושלך גדול משלהם, בהדליקו נר תמיד שאינו פוסק, נר מערבי היה נשאר דולק בדרך נס וממנו היו מטיבים ומדליקים למחרת. אבל שבטו, במה זכה הוא? הנשיאים יום שהביאו קרבן היה כיום חג לכל השבט כולו, מה חלקו של שבט לוי בהדלקה של אהרן.

ונראה לבאר בס"ד שאור המנורה, כל עיקרה לגילוי אורה הפנימי של תורה, "וכי לאורה הוא צריך", כל עוד אור המנורה דולק הוא המאיר עיני חכמים לחדש תורה שבע"פ. שבט לוי, אשר הוטל עליו "יורו משפטך ליעקב ותורתך לישראל", הוא בעצם מהנהנים העיקריים מהדלקת המנורה. לפיכך: "דבר אל אהרן, על זכות שנפלה בידו. "ואמרת" – דברים בהרחבה על הזכות שזוכים הלויים על ידו.

ענווה פסולה

ישנה ענווה פסולה, שאדם נוהג ענווה על-מנת שיזכה בתהילה, ועל-כן כשהוא נוכח לראות כי מרננים אחריו שהוא בעל-גאווה ולא ענוי, הריהו משליך באמת את הענווה מאחריו גוו. אבל הענו האמתי נשאר ענוי אפילו כאשר הבריות חושדות בו בגאווה.

"ותדבר מרים ואהרן במשה" – הם דברו במשה, כי גאווה היא מצדו שפרש מן האשה, שכן "גם בנו דבר" – ואף-על-פי-כן נשאר משה "ענוי מאד מכל האדם", הרי זה סימן של ענווה אמיתית.

ענוי מאד – שפל וסבלן. אף כי היה משה רבנו כה גדול וקדוש, שעלה השמימה וקבל את התורה מפיה גבורה, בכל-זאת יכול היה לסבול כל אדם, על אף שפלותו ונחיתותו. "שפל וסבלן" – שהיה מסוגל לסבול את שפלותו.

דרכי טהרה

והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה יש מפרשים הרוצה להיות טהור, אז ובדרך לא היה, שלא יסתובב בחוצות וישמור את עיניו.

תחילת פרשתנו מציינת תורתנו את אהרן הכהן בשבחו "בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" (ת, ב) וכאן חז"ל שאלו, למה נסמכה פרשת מנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו שלא היה עמהם בחנוכה, אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות.

אם כן יקשה לנו, במה גדולה הדלקת הנרות מקרבנות הנשיאים? ואם גדולה ההדלקה במה יש לאהרן "לחמוד" לכאורה במה שקיבלו הנשיאים (דידוע שבט לוי לא היו בין המקריבים את קרבן הנשיאים), והרי אהרן הכהן ובניו הקריבו יום יום, עולת הבוקר ובין הערבים, ומה בכלל ההבדל בין הנשיאים לאהרן, הנשיאים מקריבים פעם אחת ואין בלתה לעולם ועד, ואילו אהרן יום יום יקריב, וממתינים ומצפים שימשיכו הכהנים בהקרבנם בבנין בית המקדש.

הנה מצינו במדרש רבה: "הקרבנות כל זמן שבית המקדש קיים היו נוהגין, אבל הנרות לעולם קיימין". אך עם זה עדיין קשה להבין, והלא בזמן שבית-המקדש אינו קיים ואין הקרבנות נוהגים הן גם המנורה אינה קיימת?

הרמב"ן ז"ל מבאר שמה שה' יתברך הבטיח לאהרן הכהן, שעל-ידי בניו החשמונאים יתרחשו נסים ונפלאות בחנוכה שניה, כאשר ידליקו את המנורה שמונה ימים בפך שמן של יום אחד, ותישארו לדורות מצווה של הדלקת-נרות – נרות החנוכה, שנוהגים אפילו בזמן שבית-המקדש אינו קיים. כלפי הנרות הללו נתכוון המדרש באמרו: "אבל הנרות לעולם קיימין".

קרבנות הנשיאים בא כדי לכפר על החטאים שהרגיש כל אחד מהם בשבטו. אך עדיין יקשה, וכי שמנה ימים בשנה שיהיו בימי חנוכה, יכולים להוות "תחליף" למקדש שבה אנו מצפים, מה אהרן הכהן רצה בהבטחה זו שהבטיח לו ה' יתברך?

ננסה להשיב בס"ד, אהרן הכהן הרגיש בעצמו את חטא עשיית העגל, לפיכך חלשה דעתו שלא הביא גם הוא קרבן, פן יגרום חטא זה לעיכוּב בהשראת השכינה. על כן הראה לו השם-יתברך על המנורה, אשר הנר המערבי שבה היה דולק תמיד בדרך נס, אף כי לא יצקו בו שמן יותר מבשאר הנרות, למען ישמש עדות שהשכינה שורה בישראל (ראה שבת כ"ב) – הרי ממילא זוהי ההוכחה הברורה ביותר שנתכפר חטא העגל. אהרן הכהן חיפש את העתיד ולא את ההווה בהנאה הרגעית, ובוודאי עם הבטחה עתידית ותיקון העבר (חטא העגל) היווה לאהרן יום שמחה, יום בשורה לישראל.

ד"ת לעי"נ ר' מרדכי ניזרי בן סוליקה ז"ל
העלון נודב על ידי ידידינו רב פעלים לתורה ולתעודה ר' דוד ניזרי ורעייתו שתחי

הליכות מלבי

נושא: הכנה מקודש לחול

קומי אודי - סיפור לשבת

בהמשך למה שכתבנו בסיפור בשבוע שעבר, על עון הגזל, אוסיף עוד ממה שכתב מרן רבנו יוסף חיים זי"ע שהביא מעשה הממחיש את הדברים:

מעשה בבחור ירא שמים, שהיה דרכו לקום בחצות הלילה ולערוך "תיקון חצות" ולאחריו היה הולך לשיבה ללמוד עם ראש הישיבה ותלמידיה.

יום אחד נטרד במחשבה כיצד יוכל להינשא, ואביו עני מרוד ואין בידו פרוטה לנדוניה. כאשר הלך אצל הישיבה עבר ליד ביתה של אלמנה צעירה, שבעלה נפטר מיד לאחר נישואיה והוריש לה הון רב. בא היצר הרע ולחש לאוזנו: "האשה והמשרתות ישנות, הבית חשוך, שער החצר פתוח, התגנב פנימה וטול את ממונה. לא בתור גניבה, רק בתור הלוואה לזמן מה, עד שתצליח להשיב את הכסף והרי אתה עושה זאת כדי לקיים מצווה, שתוכל לשאת אשה".

כך דרכו של היצר הרע, שהוא מפתה בהיתרים כוזבים. והבחור נשמע לו, ומצא את עצמו בבית החשוך, מגשש את דרכו אל תיבת המזון ובתוך כדי כך נתקל ברהיטים, בשולחנות ובכיסאות והקים רעש עד שהקיצו דירות הבית אך פחדו לזעוק כי חששו שזהו שודד חמוש ואם יצעקו - יהרגו.

מצא הבחור את תיבת הכסף והתכשיטים, שבר אותה ונטל ממון מלוא חופניו. לפתע נזכר במימרא "אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו". ונזכר בשיחה שהשמיע ראש הישיבה על אותה מימרא.

אמר לעצמו: "אם דינרים אלו מוכנים לי - מדוע אקחם באיסור? ואם אינם שלי - לא תועיל לי הגניבה!" מיד שמט את הכסף מידיו ועזב את הבית. האלמנה והמשרתות לא יכלו עוד להירדם. הן שהו על יצוען בעיניים פקוחות עד הבוקר ואז פנו לסקור את הנזק. להפתעתן ראו שדבר לא נגנב!

אמרה בעלת הבית: "אך נס הוא זה ואין סומכין על הנס. וכבר אמרו חכמים שלא בכל שעה מתרחש נס. עלי להינשא לאיש כדי שיהא ממוני שמור!"

מיד קמה ועלתה אל הישיבה ופנתה אל ראש הישיבה שיבחר בעבורה תלמיד יר"ש שתינשא לו. הורה ראש הישיבה לעברו של אותו בחור, שהיה יושב ולומד. אמר לה: "אם בקולי תשמעי, הינשאי לבחור זה, כי בעל מידות טובות הוא וירא שמים עד מאוד אפילו שאינו עשיר".

אמרה: "בעושר זיכני הקב"ה די והותר". ובאו מיד בבית האירוסין. אמר אותו בחור לעצמו: "יפה אמרתי אמש, שאם דינרים אלו מוכנים בעבורי - אקבלם בהיתר ובכבוד!".

במסכת שבת (דף קיח). למדנו, שאסור להכין משבת לחול. כלומר, אסור לעשות דבר בשבת, כאשר אין בו צורך ליום השבת עצמו. ולמשל, אסור לחמם מאכל בשבת ליצור מוצאי שבת, וכן כל כיוצא בזה.

וכך מבואר במסכת שבת (שם), שאסור להדיח (לשטוף) כלים בשבת, כאשר עושים כן ליצור מוצאי שבת. כלומר, אין להדיח כלים בשבת, כאשר אין בהם צורך ליום השבת עצמו. וטעם האיסור, כתב הראב"ד, כדי שלא יטרח אדם ביום השבת, ליצור דבר שאינו לכבוד השבת עצמה.

הדחת כלים לאחר סעודה שלישית

ומרן השלחן ערוך (סימן שכג) כתב בזה הלשון: "מדיחין כלים (בשבת) ליצורך היום. כגון שנשאר לו עדיין סעודה לאכול. אבל לאחר סעודה שלישית אין מדיחין. וכלי שתיה מדיחין כל היום, שכל היום ראוי לשתיה".

הדחת כוסות

ומן הדברים נמצאנו למדים, כי כלי שתיה, כגון כוסות וכדומה, מותר להדיחן אפילו אחר סעודה שלישית, הואיל ויתכן בהחלט שיהיה צורך בכלים אלה אף לאחר הסעודה. אולם כלי הסעודה, כגון צלחות וסכ"ס וכדומה, אסור להדיחן אחר סעודה שלישית.

הדחת כוסות לאחר שקיעת החמה

והדבר פשוט, שאם אכלו סעודה שלישית בשעה מאוחרת, עד שסיימה לאחר השקיעה, אסור לשטוף כוסות ושאר כלי השתיה לאחר הסעודה, הואיל ואסור לשתות לאחר הסעודה (אחר השקיעה) עד שיעשו הבדלה כדין.

הדחת כלים לאחר סעודה שלישית כשיש צורך

וכמו כן להיפך, לגבי כלי הסעודה, כגון צלחות וסכ"ס. שאם אכלו סעודה שלישית בשעה מוקדמת מאד, ורוצים אחר כך להשתמש שוב בכלי הסעודה, מותר לשטפם אפילו אחר סעודה שלישית. שכל האיסור בזה אינו אלא משום, שבדרך כלל לאחר הסעודה שלישית, לא אוכלים יותר בכלים אלה, אבל אם ידוע שיבואו להשתמש שוב בכלים אלה, מותר לשטפם בשבת.

ולסיכום: מותר לשטוף כלים בשבת, כאשר יש צורך בכלים אלה ליום השבת עצמו. אבל לאחר סעודה שלישית, באופן שנראה שאין עוד צורך בכלי הסעודה, אסור להדיח את הכלים. אך כוסות העשויים לשתיה, מותר לשטפם אפילו לאחר סעודה שלישית (קודם שקיעת החמה). הואיל ויתכן שישתמשו בהם ביום השבת עצמו.

למו"ר חמי היקר והנעלה, הרה"ח יוסף שיליאן ורעייתו שתחי' ברכות מזל טוב לרגל הולדת הנכד בשעה טובה, בן לבנך היקר ר' אלירן, תרוו נחת יהודי מכל יוצאי חלציתם